

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/31/2023
Identifikačné číslo spisu:	8615200767
Dátum vydania rozhodnutia:	18.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8615200767.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti PKB invest, s.r.o., Prešov, Jilemnického 4, IČO: 36 461 733, zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Adriánom Cupákom, Svidník, Dr. Goldbergera 249/1 a advokátskou kanceláriou PETRÁN A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA s.r.o., Prešov, Puškinova 16, IČO: 36 854 581, proti žalovanému Mesto Giraltovce, Giraltovce, Dukelská 77/75, IČO: 00 321 982, zastúpenému advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária ROMŽA, s.r.o., Košice, Hrnčiarska 5, IČO: 51 043 483, o zaplatenie sumy 114 972, 47 eur s príslušenstvom, o nesúhlase Krajského súdu v Košiciach s postúpením veci, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Košiciach.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník v predmetnom spore rozhodol rozsudkom č. k. 3Cb/5/2015-520 z 9. novembra 2022 tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 114 972, 47 eur s 9% úrokom z omeškania ročne od 9. marca 2011 do zaplatenia. Žalobkyni zároveň priznal voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100%.
2. Proti predmetnému rozsudku podal žalovaný odvolanie a Okresný súd Svidník predložil vec Krajskému súdu v Prešove ako súdu funkčne príslušnému na rozhodnutie o podanom odvolaní.
3. S poukazom na § 34 ods. 2 písm. c), § 40, § 43 a § 471c zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) Krajský súd v Prešove postúpil predmetný spor vedený na tom súde pod sp. zn. 7Cob/34/2023 Krajskému súdu v Košiciach ako súdu funkčne príslušnému na konanie o odvolaní žalovaného. Postúpenie veci odôvodnil tým, že sa jedná o obchodnoprávny spor, ktorý rozhodol Okresný súd Svidník (po 1. júni 2023 Okresný súd Bardejov) a s účinnosťou od 1. júna 2023 došlo k zmene právnej úpravy v prípade funkčnej príslušnosti odvolacích súdov vo veciach obchodnoprávných tak, že podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. e) CSP je príslušný Krajský súd v Košiciach. Krajský súd v

Prešove ozrejmil, že príslušnosť Krajského súdu v Košiciach na rozhodnutie o odvolaní žalovaného je daná i napriek skutočnosti, že odvolanie bolo podané pred 1. júnom 2023. Podľa ustanovenia § 34 CSP upravujúceho funkčnú príslušnosť súdu spolu s príslušnosťou kauzálnou, s ohľadom na okamžitú aplikovateľnosť daného ustanovenia, na rozhodnutie o odvolaní žalovaného je v prejednávacom obchodnoprávnom spore, ktorý v prvoinštančnom konaní rozhodoval okresný súd so sídlom v obvode Krajského súdu v Prešove, príslušný Krajský súd v Košiciach. Prechodné ustanovenie § 471c CSP sa nevzťahuje na úpravu týkajúcu sa funkčnej príslušnosti súdu, vzťahuje sa len na úpravu vecnej a miestnej príslušnosti. Krajský súd v Prešove uzavrel, že vzhľadom na absenciu prechodného ustanovenia týkajúceho sa funkčnej príslušnosti súdov v neskončených veciach a okamžitú aplikovateľnosť procesných právnych predpisov, po 1. júni 2023 Krajský súd v Prešove už nie je funkčne príslušným súdom na rozhodnutie o odvolaní žalovaného v prejednávacom obchodnoprávnom spore.

4. Krajský súd v Košiciach s postúpením veci nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 CSP predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci z dôvodu, že funkčne/kauzálna príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Svidník (po 1. júni 2023 Okresný súd Bardejov) č. k. 3Cb/5/2015-520 z 9. novembra 2022 je Krajský súd v Prešove. Poukázal na znenie § 3 ods. 5 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z., podľa ktorého sídlom Krajského súdu v Prešove je mesto Prešov a jeho obvodom je aj obvod Okresného súdu Bardejov. Krajský súd v Košiciach konštatoval, že v čase podania odvolania (14. decembra 2022) a tiež v čase predloženia veci odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní (24. apríla 2023) bol príslušným odvolacím súdom Krajský súd v Prešove. Zo znenia prechodného ustanovenia § 471c CSP podľa názoru Krajského súdu v Košiciach nevyplyva, že od 1. júna 2023 došlo k zmene príslušnosti súdov, ktoré boli vecne a miestne príslušné podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, pričom účelom princípu okamžitej aplikovateľnosti procesných predpisov je zabezpečiť hladký a bezproblémový procesný režim súdnych konaní a nie hromadné postúpenie všetkých obchodnoprávných sporov z Krajského súdu v Prešove na Krajský súd v Košiciach, čo by bolo tiež nehospodárne a neefektívne. Navyše by to malo vplyv aj na právo na zákonného sudcu. Preto v súlade s § 34 ods. 1 CSP, na konania v obchodnoprávných sporoch začatých do 31. mája 2023 na okresných súdoch v územnom obvode Krajského súdu v Prešove je aj naďalej funkčne príslušný ako odvolací súd Krajský súd v Prešove.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Prešove a Krajskému súdu v Košiciach podľa ust. § 43 ods. 2 CSP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Košiciach s postúpením veci Krajským súdom v Prešove nie je dôvodný.

6. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

7. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu (veta za bodkočiarkou v znení účinnom od 1. júla 2023).

8. Podľa § 22 písm. e) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove.

9. Podľa § 34 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

10. Podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

11. Podľa § 181 ods. 1 písm. k) zák. č. 371/2004 Z. z. výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov k štátu prechádzajú od 1. júna 2023 z Okresného súdu Svidník na Okresný súd

Bardejov.

12. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“), sídlom Krajského súdu v Prešove je mesto Prešov a jeho obvod tvorí aj obvod Okresného súdu Bardejov.

13. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

14. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky po dôkladnom preskúmaní predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že v danom obchodnoprávnom spore rozhodol Okresný súd Svidník rozsudkom č. k. 3Cb/5/2015-520 z 9. novembra 2022 tak, žalobe vyhovel. Voči rozsudku podal žalovaný 14. decembra 2022 odvolanie a vec bola predložená Krajskému súdu v Prešove ako súdu odvolaciemu na rozhodnutie o podanom odvolaní. Krajský súd v Prešove o odvolaní nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP, účinnou od 1. júna 2023, skúmajúc počas celého konania svoju funkčnú príslušnosť v odvolacom konaní, postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach ako súdu funkčne a kauzálne príslušnému. Krajský súd v Košiciach s postúpením veci nesúhlasil, pričom svoju funkčnú príslušnosť namietol najmä s poukazom na nesprávny právny záver Krajského súdu v Prešove, ktorý v procese skúmania funkčnej príslušnosti neaplikoval v danom spore prechodné ustanovenie § 471c CSP. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo posúdiť dôvodnosť nesúhlasu Krajského súdu v Košiciach s postúpením veci Krajským súdom v Prešove na rozhodnutie o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník (po 1. júni 2023 Okresného súdu Bardejov) č. k. 3Cb/5/2015-520 z 9. novembra 2022.

16. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, ktorým boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely, pričom v danom prípade je súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii Okresný súd Svidník (po 1. júni 2023 Okresný súd Bardejov), t. j. okresný súd so sídlom v obvode Krajského súdu v Prešove.

17. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konanie začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Preto pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach ustanovené inak, konajúce súdy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predchádzajúcej právnej úpravy aplikujú novú právnu úpravu počnúc momentom jej účinnosti.

18. V súvislosti s novelou zákona o sídlach a obvodoch súdov bola prijatá aj novela Civilného sporového poriadku, ktorá zákon doplnila aj o prechodné ustanovenie § 471c k úpravám účinným od 1. júna 2023, podľa ktorého konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd. Uvedené prechodné ustanovenie predstavuje výnimku z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného sporového poriadku, avšak vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných. Za použitia gramatického výkladu ustanovenia najvyšší súd dospel k záveru, že dané prechodné ustanovenie zachovanie funkčnej ani kauzálnej príslušnosti súdu neupravuje. Pre zachovanie princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy je preto potrebné novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti obsiahnutú v § 34 ods. 2 písm. c) CSP aplikovať aj

na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

19. V predložennom spore o príslušnosť je potrebné vyriešiť aj nadväzujúcu otázku výkladu § 34 ods. 2 CSP vo vzťahu k obchodnoprávnym sporom, kedy okresným súdom konajúcim a rozhodujúcim v prvej inštancii, nie je okresný súd vymedzený v § 22 CSP. V tomto prípade bol okresným súdom rozhodujúcim v prvej inštancii Okresný súd Svidník (po 1. júni 2023 Okresný súd Bardejov) teda okresný súd patriaci podľa § 3 ods. 5 písm. a) zák. č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov do obvodu Krajského súdu v Prešove.

20. Najvyšší súd, v zhode s už skôr vysloveným právnym názorom v rozhodnutí sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023, pri rozhodovaní o funkčnej príslušnosti súdu podľa § 34 ods. 1 a 2 CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v danom obchodnoprávnom spore súdom prvej inštancie, ktorý nie je *expressis verbis* vymenovaný

v § 22 CSP, prihliadajúc na článok 4 ods. 1 Základných princípov CSP, považuje za potrebné zdôrazniť, že pokiaľ jedným z nosných dôvodov tzv. súdnej reformy bola špecializácia súdov, v CSP explicitne zvýraznená novou úpravou kauzálnej príslušnosti súdov (na konanie v obchodnoprávných sporoch v § 22), je nespochybniteľné, že pod funkčnú príslušnosť krajských súdov vymenovaných v § 34 ods. 2 písm. a) až c) CSP je potrebné zahrnúť všetky obchodnoprávne spory riešené na všetkých súdoch prvej inštancie spadajúcich tak do obvodov týchto troch krajských súdov, ako aj do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 CSP. To, ktoré súdy prvej inštancie (okresné, mestské) patria do obvodu konkrétneho krajského súdu, stanovuje § 3 zákona č. 371/2004 Z. z.. Keďže ustanovenie § 34 ods. 2 CSP nestanovuje inak, niet pochyb o tom, že (a contrario) podľa § 34 ods. 1 CSP je od 1. júna 2023 daná funkčná príslušnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach ako súdov výhradne špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávných sporoch všetkými súdmi prvej inštancie vo vlastnom obvode (teda nie len okresným alebo mestským súdom v sídle krajského súdu). Na rozdiel od tejto príslušnosti, zahŕňajúcej všetky okresné, resp. mestské súdy v obvode týchto krajských súdov podľa zákona č. 371/2004 Z. z., potom nie je prijateľný taký výklad ust. § 34 ods. 2 CSP, vychádzajúci úzko len z jeho jazykového znenia, podľa ktorého by uvedené krajské súdy boli príslušné aj na ďalšie konania o odvolaniach v obchodnoprávných sporoch, avšak len proti tým rozhodnutiam, ktoré by vydali súdy prvej inštancie výslovne uvedené v § 22 CSP (okresné súdy v sídle ostatných krajských súdov). Takáto dvojkoľajnosť jednoznačne nebola úmyslom zákonodarcu. V tomto kontexte je na odkaz na ustanovenie § 22 (ako aj § 23) uvádzanom v § 34 ods. 2 CSP potrebné nahliadať tak, že pokiaľ základom súdnej reformy je špecializácia súdov/sudcov, ustanovenie § 22 z hľadiska kauzálnej príslušnosti súdov prvej inštancie stanovuje, ktoré z týchto súdov konajú v obchodnoprávných sporoch, a to s dôrazom na kauzu - právny charakter týchto sporov, potom ich majú riešiť pre celý obvod krajského súdu. Preto aj pre interpretáciu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP z hľadiska účelu súdnej reformy je podstatné hľadisko obchodnoprávneho charakteru sporov a obvodu krajského súdu, uvádzaného v § 22 CSP. Najvyšší súd pri tomto závere vychádzal čiastočne z gramatického výkladu § 34 ods. 2 CSP, najmä z časti Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa..., kde bol zákonodarcom zvolený dôraz na konanie vymedzené v § 22 CSP (a nie na súd rozhodujúci podľa § 22 CSP), ktorý upravuje kauzálnu príslušnosť súdu v obchodnoprávných sporoch, ako aj z teleologického výkladu zohľadňujúceho účel novely, ktorým je špecializácia súdov (vrátane odvolacích súdov) s cieľom zabezpečenia rýchlosti, kvality a efektívnosti rozhodovania v obchodnoprávných sporoch, a zároveň vychádzal z absencie prechodného ustanovenia, ktoré by obsahovalo odlišnú úpravu. Najvyšší súd aplikoval pri zvolenom riešení aj základné princípy Civilného sporového poriadku vymedzené v čl. 4 ods. 1 CSP a čl. 17 CSP.

21. Najvyšší súd dodáva, že ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je pri jeho interpretácii potrebné vnímať ako normu, ktorá síce nejednoznačne a vnútorne rozporne odkazuje na ust.

§ 22 CSP čo do identifikácie súdov prvej inštancie podriadených týmto odvolacím súdom, avšak zároveň ako ustanovenie, ktoré vymedzuje výlučný okruh odvolacích súdov pre oblasť obchodnoprávných sporov (tu akcentujúc dikciu § 34 ods. 2 - „Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní...“, teda nielen pre rozhodnutia vydané uvedenými súdmi, ale pre všetky rozhodnutia, kde konanie má charakter obchodnoprávnej sporovej agendy). To, že zákonodarcu opomenul, že obchodnoprávnu agendu do 31. mája 2023 viedli všetky súdy Slovenskej republiky, ako aj

to, že môže nastať situácia, že nielen súdy výslovne uvedené v § 22 CSP aj v budúcnosti budú takúto agendu rozhodovať, nemôže viesť k inému záveru, ako tomu, že rigidný gramatický výklad predovšetkým ustanovení § 34 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 22 CSP by spôsobil sťažnú realizáciu špecializácie súdnictva (tzv. súdnej reformy).

22. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na obdobné závery už vyslovené v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6Ndc/19/2023 z 28. júna 2023 a tiež v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 257/2023 z 27. júna 2023. Obdobné závery boli zároveň prijaté aj v uznesení najvyššieho súdu zo 16. augusta 2023, sp. zn. 5Ndob/5/2023. Najvyšší súd dopĺňa, že prijatými závermi neprichádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keď k zmene funkčnej príslušnosti prišlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu. Preto pokiaľ v priebehu odvolacieho konania príde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby zrozumiteľne a jednoznačne upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania podľa § 40 CSP, zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa predchádzajúcej právnej úpravy a to prijatím prechodného ustanovenia, ktoré však v rámci novely CSP prijaté nebolo.

23. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Košiciach s postúpením veci Krajským súdom v Prešove nie je dôvodný a na konanie o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Svidník o uložení povinnosti zaplatiť žalobkyni sumu 114 972, 47 eur s príslušenstvom je podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP v spojení s § 22 písm. e) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Košiciach.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.